

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 194/05-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. decembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť M. T. a M. T., obaja bytom Č., zastúpených advokátom JUDr. M. S., Č., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 30/97 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 30/97 p o r u š i l základné právo M. T. a M. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 30/97 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. M. T. a M. T. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume každému po 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré im je Okresný súd Čadca p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. M. T. a M. T. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 040 Sk (slovom sedemtisíc štyridsať slovenských korún), ktorú je Okresný súd Čadca p o v i n n ý vyplatiť na účet ich právneho zástupcu JUDr. M. S., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 21. septembra 2005 č. k. I. ÚS 194/05-24 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť M. T. (ďalej len „s'ťažovateľ“) a M. T. (ďalej len „s'ťažovateľka“), obaja bytom Č. (spolu ďalej len „s'ťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. M. S., Č., ktorou namietali porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 30/97.

1. Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovatelia sú v konaní o zaplatenie 20 303 Sk s prísl. vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 30/97 (pôvodne pod sp. zn. 1 Ro 872/96) v procesnom postavení odporcov. S'ťažovatelia podali proti platobnému rozkazu sp. zn. 1 Ro 872/96 z 3. januára 1997 odpor. Okresný súd po zrušení platobného rozkazu vo veci konal a dvakrát (9. decembra 1997 a 9. apríla 2001) vo veci rozhodol rozsudkom, ktoré však po odvolaní sa s'ťažovateľov boli Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“)

zrušené (17. septembra 1998 a 26. marca 2002) a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

Vzhľadom na to, že vec do rozhodovania ústavného súdu nie je právoplatne skončená, sťažovatelia ústavnému súdu navrhujú, aby takto rozhodol:

„Základné právo M. T. a M. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Čadci v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 30/97 o zaplatenie bolo porušené.

Okresnému súdu v Čadci prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 30/97 konal bez zbytočných prieťahov.

M. T. a M. T. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie 200 000 Sk (slovom dvestotísíc korún), ktoré je Okresný súd v Čadci povinný im vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd v Čadci je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia vo výške 10 486,50 Sk (2 úkony po 4 270 Sk, prevzatie a príprava, návrh, 2-krát režijný paušál po 136 Sk, DPH 19 % - 1 674,28 Sk) na účet JUDr. M. S. (...) do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd JUDr. A. P., predsedníčka okresného súdu, listom sp. zn. Spr. 8/04-ÚS zo 17. júna 2004 a doplnením vyjadrenia č. Spr. 1281/05 z 28. októbra 2005 a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k uvedeným vyjadreniam okresného súdu listom z 28. novembra 2005.

2. 1. Okresný súd vo svojom vyjadrení zo 17. júna 2004 uviedol prehľad procesných úkonov v predmetnom konaní a poukázal na to, že spor je skutkovo a právne zložitý (predmetom sporu je zaplatenie nájomného a za služby spojené s užívaním bytu), prieťahy v konaní okresného súdu predsedníčka nezistila, tieto podľa nej spôsobujú sťažovatelia.

2. 2. Vo vyjadrení z 28. októbra 2005 predsedníčka okresného súdu uviedla, že: „(...) zotrvávam na obsahu písomného vyjadrenia podaného pod Spr. 8/04-ÚS (...).“

Tvrdím, že právna vec mohla byť rozhodnutá, nebyť protinávrhu podaného sťažovateľmi dňa 19. 11. 2003, ktorý protinávrh (...) súd spojil na spoločné konanie a je v riešení pod sp. zn. 9 C 30/97. (...) Súd nariadil znalecké dokazovanie (...) zálohu na platbu nákladov znaleckého dokazovania, ktoré sa vykonáva na návrh sťažovateľov a v ich záujme, sťažovatelia do odoslania spisu znaleckému subjektu nezaplatili.

Spis sa nachádza od 21. septembra 2005 u Ústavu súdneho inžinierstva Stavebnej fakulty STU B. za účelom vypracovania znaleckého posudku Poukazujem na to, že pre zložitosť riešenej problematiky minimálne dvaja ustanovení znalci vrátili spis súdu so žiadosťou o oslobodenie spod spracovania znaleckého posudku. (...)

Za daného stavu tvrdím, že postupom súdu k prieťahom nedochádza, právna istota sťažovateľov ohrozená postupom súdu nie je. Nesúhlasím ani s priznaním finančnej náhrady. Súhlasím, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

2. 3. Právny zástupca sťažovateľov vo svojom stanovisku k vyjadreniam okresného súdu uviedol:

„Pokiaľ súd označuje za dôvod, ktorý bránil priebežnému vybaveniu veci, zložitosť uvedenej problematiky mala za následok, že dvaja ustanovení znalci požiadali o oslobodenie spod vypracovania znaleckého posudku. Uvedená skutočnosť o zložitosti problematiky bola Okresnému súdu známa a pri ustanovovaní znalca v konaní mal brať na uvedenú skutočnosť náležitý zreteľ. Teda pri ustanovovaní znalca mal postupovať s náležitou starostlivosťou tak, aby znalec bol schopný nielen po odbornej stránke ale aj z materiálovotechnologického vybavenia uvedený posudok podať.

Okresný súd pokiaľ poukazuje na skutočnosť, že pojednávanie zo dňa 13. 10. 2003 žiadali odročiť za účelom mimosúdnej dohody je už zo samotného priebehu zrejmé, že súd musel z procesného návrhu sťažovateľov vedieť o skutočnosti, že k mimosúdnej dohode nedošlo a teda Okresný súd z uvedeného procesného postupu navrhovateľov mal vedomosť o tom, že k mimosúdnej dohode nedošlo a napriek uvedenej skutočnosti nekonal. Teda ak Okresný súd poukazuje na odročenie pojednávania a teda na prieťahy spôsobené v konaní nemôže tomu byť tak nakoľko k podaniu protinávrhu došlo 19. 11. 2003, čo predstavuje mesiac od odročeného pojednávania.

Rovnako nie je akceptovateľné odvolávať sa na skutočnosť, že k vráteniu spisu zo strany Krajského súdu došlo až 13. 10. 1999. Právom účastníka konania v zmysle Ústavy SR čl. 48 ods. 2 ako i v zmysle čl. 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach je právo každého účastníka súdneho konania na pojednanie veci v primeranej lehote. Uvedená skutočnosť teda zaväzuje štát na zabezpečenie uvedeného práva prostredníctvom súdnictva a teda Okresný súd sa nemôže uvedenej zodpovednosti zbaviť.

(...) súhlasím, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 30/97:

- 29. november 1996 – Okresné stavebné bytové družstvo Č. (ďalej len „navrhovateľ“) podalo okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu proti sťažovateľom o zaplatenie nedoplatkov za užívanie bytu v sume 20 303 Sk;

- 16. december 1996 – okresný súd vo veci rozhodol platobným rozkazom sp. zn. 1 Ro 872/96 tak, že uložil sťažovateľom zaplatiť navrhovateľovi solidárne 12 741 Sk;

- 3. január 1997 – sťažovatelia podali proti predmetnému platobnému rozkazu odpor;
- 8. január 1997 – okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor;
- 14. január 1997 – sťažovatelia zaplatili súdny poplatok za podaný odpor;
- 20. január 1997 – spis bol preradený z registra „Ro“ do registra „C“, kde bola vec vedená pod sp. zn. 9 C 30/97;
- 23. január 1997 – okresný súd vyzval navrhovateľa, aby sa vyjadril k odporu sťažovateľov;
- 11. február 1997 – navrhovateľ sa vyjadril k odporu sťažovateľov;
- 12. február 1997 – okresný súd nariadil pojednávanie na 6. marec 1997;
- 6. marec 1997 – okresný súd na pojednávaní, na ktorom prijal uznesenie, ktorým spojil vec vedenú pod sp. zn. 9 C 30/97 a sp. zn. 9 C 31/97 na spoločné konanie pod sp. zn. 9 C 30/97, vypočul sťažovateľa, právnych zástupcov účastníkov konania a svedka a pojednávanie odročil na neurčito za účelom predloženia stanov navrhovateľa, výsluchu sťažovateľky, ako aj za účelom vykonania ohliadky na mieste samom za účasti hygienika;
- 13. marec 1997 – okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie preddavku trov, ktoré si vyžiada dokazovanie;
- 19. marec 1997 – navrhovateľ predložil okresnému súdu stanovy;
- 1. apríl 1997 – sťažovatelia zaplatili okresnému súdu preddavok trov znaleckého dokazovania;
- 29. apríl 1997 – okresný súd nariadil ohliadku bytu sťažovateľov;
- 9. máj 1997 – okresný súd vykonal ohliadku bytu a vyzval účastníkov konania na uzavretie mimosúdnej dohody;
- 26. máj 1997 – navrhovateľ predložil okresnému súdu návrh mimosúdnej dohody z 23. mája 1997, ktorý zároveň predložil aj sťažovateľom;
- 26. máj 1997 – sťažovatelia predložili okresnému súdu vyjadrenie k návrhu navrhovateľa na mimosúdnu dohodu;
- 11. jún 1997 – navrhovateľ predložil okresnému súdu protinávrh k návrhu sťažovateľov z 26. mája 1997;
- 25. jún 1997 – okresný súd doručoval protinávrh navrhovateľa sťažovateľom;

- 14. júl 1997 – sťažovatelia predložili okresnému súdu vyjadrenie k protinávrhu navrhovateľa;
- 15. august 1997 – okresný súd vyzval Štátny zdravotný ústav Č. o odobratie vzoriek z bytu sťažovateľov a o ich odbornú expertízu z hľadiska ich zdravotnej závadnosti;
- 8. september 1997 – Štátny zdravotný ústav Č. oznámil okresnému súdu, že nevykonáva súdom požadované laboratórne rozbor;
- 27. október 1997 – okresný súd vyzval navrhovateľa na oznámenie, či boli nedostatky zistené v byte sťažovateľov odstránené a aké boli náklady na ich odstránenie;
- 28. október 1997 – okresný súd nariadil pojednávanie na 27. november 1997;
- 5. november 1997 – navrhovateľ oznámil okresnému súdu vykonanú opravu bytu a náklady spojené s opravou, v zmysle čoho upravil petit návrhu;
- 13. november 1997 – okresný súd zmenil termín pojednávania z 27. novembra na 25. november 1997;
- 25. november 1997 – pojednávanie, na ktorom boli vypočutí právni zástupcovia účastníkov konania, bolo odročené na 9. december 1997;
- 28. november 1997 – sťažovatelia podali okresnému súdu vyjadrenie k podaniu navrhovateľa z 5. novembra 1997;
- 9. december 1997 – na pojednávaní boli vypočutí sťažovatelia, svedok, právni zástupcovia účastníkov a následne bol okresným súdom vyhlásený rozsudok;
- 3. február 1998 – okresný súd doplnil svoj rozsudok z 9. decembra o ďalší výrok;
- 20. február 1998 – sťažovatelia podali proti predmetným rozsudkom okresného súdu odvolanie;
- 25. február 1998 – okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie;
- 10. marec 1998 – okresnému súdu bolo predložené vyjadrenie navrhovateľa k odvolaniu sťažovateľov;
- 17. marec 1998 – sťažovatelia zaplatili súdny poplatok za odvolanie;
- 27. marec 1998 – okresný súd predložil krajskému súdu spis na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľov;

- 17. september 1998 – krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 765/98 rozsudok okresného súdu z 9. decembra 1997 v spojení s doplňujúcim rozsudkom z 3. februára 1998 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie;
- 13. október 1999 – spis bol vrátený okresnému súdu;
- 11. február 2000 – okresný súd vyzval navrhovateľa na doloženie nedoplatkov nájomného a úhrady zálohových platieb sťažovateľov za roky 1995 až 1998;
- 20. marec 2000 – navrhovateľ predložil okresnému súdu ním požadované údaje;
- 28. apríl 2000 – okresný súd vyzval lekára (alergológa), aby podal správu, či sa sťažovateľ liečil v posledných 10 rokoch na chorobu alergického pôvodu;
- 25. júl 2000 – okresný súd nariadil pojednávanie na 2. október 2000;
- 2. október 2000 – pojednávanie, na ktorom sťažovateľ preložil súdu ním objednaný znalecký posudok, bolo následne odročené na neurčito za účelom predloženia ďalších listín navrhovateľom;
- 19. október 2000 – navrhovateľ predložil okresnému súdu ním požadované listiny;
- 19. október 2000 – sťažovateľ predložil okresnému súdu správu od alergológa, že je ním liečený od roku 1985;
- 12. február 2001 – okresný súd nariadil pojednávanie na 9. apríl 2001;
- 9. apríl 2001 – uskutočnilo sa pojednávanie, na ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom;
- 8. jún 2001 – sťažovatelia sa proti predmetnému rozsudku okresného súdu odvolali;
- 20. jún 2001 – okresný súd uznesením uložil sťažovateľom zaplatiť súdny poplatok za odvolanie a vyzval sťažovateľov na jeho zaplatenie;
- 11. júl 2001 – sťažovatelia sa odvolali proti uzneseniu, ktorým im bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie;
- 17. august 2001 – okresný súd predložil krajskému súdu súdny spis spolu s odvolaniami sťažovateľov;
- 30. august 2001 – spis bol doručený krajskému súdu;
- 28. september 2001 – krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 2186/01 zrušil uznesenie okresného súdu z 20. júna 2001;
- 2. november 2001 – spis bol vrátený okresnému súdu;
- 9. november 2001 – okresný súd predložil krajskému súdu odvolanie sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu z 9. apríla 2001 so súdnym spisom;

- 26. marec 2002 – krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 2953/01 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie;
- 1. júl 2002 – spis vrátený okresnému súdu;
- 8. august 2002 – doručovanie uznesenia krajského súdu účastníkom konania;
- 30. október 2002 – okresný súd vyzval právnych zástupcov účastníkov konania, aby oznámili prípadné ďalšie návrhy na dokazovanie;
- 18. december 2002 – navrhovateľ predložil okresnému súdu vyjadrenie k sporu;
- 31. január 2003 – okresný súd vyzval navrhovateľa na predloženie mesačných predpisov za byt za roky 1995 až 1997;
- 9. apríl 2003 – navrhovateľ predložil okresnému súdu požadované mesačné predpisy za byt;
- 15. júl 2003 – okresný súd nariadil pojednávanie na 13. október 2003;
- 13. október 2003 – na pojednávaní bola vypočutá riaditeľka navrhovateľa a právni zástupcovia účastníkov konania a okresný súd uložil účastníkom konania lehotu 30 dní na mimosúdne prejednanie sporu;
- 3. november 2003 – navrhovateľ požiadal okresný súd o predĺženie lehoty vo veci uzavretia mimosúdnej dohody;
- 19. november 2003 – predloženie protinávrhu sťažovateľov na zaplatenie sumy 211 282 Sk s prísl. za úpravu bytu;
- 5. december 2003 – navrhovateľ predložil okresnému súdu návrh na zmier, pretože nedošlo k mimosúdnej dohode;
- 20. január 2004 – okresný súd vyzval navrhovateľa, aby sa vyjadril k protinávrhu sťažovateľov;
- 22. január 2004 – okresný súd vyzval sťažovateľov na predloženie dôkazov preukazujúcich skutočnú úhradu úpravy bytu;
- 22. január 2004 – okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za podaný protinávrh;
- 17. február 2004 – sťažovatelia predložili okresnému súdu doklady o úhrade úpravy bytu;
- 25. február 2004 – navrhovateľ sa vyjadril k protinávrhu sťažovateľov;
- 9. marec 2004 – sťažovatelia oznámili okresnému súdu úhradu súdneho poplatku za podaný protinávrh;

- 6. apríl 2004 – sťažovatelia urgovali, aby okresný súd nariadil pojednávanie;
- 14. máj 2004 – sťažovatelia opätovne urgovali, aby okresný súd nariadil pojednávanie;
- 2. jún 2004 – okresný súd nariadil pojednávanie na 2. júl 2004;
- 2. júl 2004 – pojednávanie, na ktorom boli vypočutí sťažovatelia a právni zástupcovia účastníkov konania, bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania;
- 6. júl 2004 – sťažovatelia predložili okresnému súdu fotokópiu vyjadrenia k rozpočtovým nákladom a požiadali okresný súd, aby znalecký posudok bol vykonaný znalcom z odboru stavebníctvo – pozemné stavby – oceňovanie stavebných prác a odvetvia 370700 – poruchy stavieb;
- 17. február 2005 – spis bol zaslaný súdnemu znalcovi Ing. P. K. za účelom vypracovania znaleckého posudku;
- 26. apríl 2005 – spis bol od súdneho znalca vrátený bez vypracovania znaleckého posudku z dôvodu jeho pracovnej neschopnosti;
- 28. jún 2005 – spis bol zaslaný súdnemu znalcovi Ing. P. N. za účelom vypracovania znaleckého posudku;
- 14. júl 2005 – spis bol vrátený znalcom bez vypracovaného znaleckého posudku z dôvodu, že nemá oprávnenie na vykonanie súdom požadovaného znaleckého posudku;
- 21. september 2005 – okresný súd zaslal spis Ústavu súdneho inžinierstva Stavebnej fakulty STA v B. (ďalej len „ústav súdneho inžinierstva“) za účelom vypracovania znaleckého posudku;
- 14. november 2005 – okresnému súdu bolo doručené oznámenie z ústavu súdneho inžinierstva o nariadení miestnej ohliadky bytu na 2. december 2005.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (v tomto prípade účastníkov konania na strane odporcu). Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 30/97 o zaplatenie pôvodne 20 303 Sk s prísl., v ktorom sťažovatelia vystupujú v procesnom postavení odporcov, došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, doterajšia dĺžka napadnutého konania podľa názoru ústavného súdu bola čiastočne závislá od zložitosti veci (napr. nutnosť vyhotovenia znaleckého dokazovania).

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný v období:

- od 13. októbra 1999 (spis bol vrátený okresnému súdu) do 11. februára 2000 (okresný súd vyzval navrhovateľa na doloženie nedoplatkov nájomného sťažovateľov), t. j. takmer 4 mesiace;
- od 19. októbra 2000 (navrhovateľ predložil okresnému súdu ním požadované doklady) do 12. februára 2001 (okresný súd nariadil pojednávanie na 9. apríl 2001), t. j. takmer 4 mesiace,
- od 6. júla 2004 (sťažovatelia predložili okresnému súdu vyjadrenie k rozpočtovým nákladom) do 17. februára 2005 (spis bol zaslaný súdnemu znalcovi), t. j. viac ako 7 mesiacov,

- od 26. apríla 2005 (spis bol vrátený znalcom) do 21. septembra 2005 (spis bol zaslaný ústavu súdneho inžinierstva), t. j. viac ako 4 mesiace. Okresný súd v citovanom období síce ustanovil vo veci ďalšieho znalca Ing. P. N., tento však na vykonanie súdom požadovaného znaleckého posudku nemal oprávnenie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd považoval tento úkon za neefektívny a obdobie od 26. apríla 2005 do 21. septembra 2005 určil ako obdobie neefektívnej činnosti okresného súdu.

Okresný súd tak v dôsledku svojej nečinnosti spôsobil prieťahy v konaní viac ako 19 mesiacov.

V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že uvedené krátkodobé obdobia nečinnosti by jednotlivito samé osebe nepredstavovali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, no vo svojom súhrne s ohľadom na celkovú dobu konania okresného súdu (od 20. januára 1997, keď bol spis preradený z registra „Ro“ do registra „C“, t. j. viac ako 8,5 roka) je potrebné označené obdobia kvalifikovať ako obdobia, v ktorých dochádzalo k zbytočným prieťahom v predmetnom konaní (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 143/05).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľov ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk, „pričom tento nárok odôvodňuje predovšetkým dĺžkou celého konania, ktoré trvá už vyše osem rokov“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj primerané finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a okolnostiam zisteného porušenia práv sťažovateľov považuje za primerané v sume každému po 15 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia.

Právny zástupca sťažovateľov si uplatnil a vyúčtoval trovy za právne zastúpenie v celkovej výške 5 538 Sk, a to za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2005 po 2 501 Sk a trojnásobok režijného paušálu po 150 Sk, vrátane 19 % DPH, t. j. 1 052 Sk, celkovo v sume 7 040 Sk.

Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov vo výške uplatneného nároku tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 4.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2005